

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту:

Завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки

назва кафедри
професор Сокольська Т.В.

підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
« 04 » листопада 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН МІСТА ДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Виконала: Слуцький Максим Валерійович
прізвище, ім'я, по батькові

Керівник: доцент Панасюк Вікторія Іллівна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

Рецензент: доцент Гаврик Олеся Юріївна
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

Я, Слуцький Максим Валерійович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано
з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква - 2024

РЕФЕРАТ

Слуцький Максим Валерійович «Особливості залучення громадян міста до місцевого самоврядування»

Досліджено теоретичні основи залучення громадян міста до місцевого самоврядування; виявлено практичні аспекти залучення громадян міста до місцевого самоврядування, проведено оцінку розвитку місцевого самоврядування в місті Івано-Франківська; виявлено форми участі громадськості у місцевому самоврядуванні м. Івано-Франківська; з'ясовано практику залучення громадськості до програм колективного фінансування розвитку міста; подано пропозиції щодо перспектив розвитку міста за участі громадян у формуванні місцевих рішень.

Використано ряд наукових та методологічних підходів, зокрема, аналітичний та системний методи застосовано для деталізації об'єкта дослідження та ключових аспектів розвитку участі громадян; метод узагальнення – для розкриття теоретичних основ механізмів громадської участі в місцевому самоврядуванні; порівняльний метод та метод систематизації – для вивчення нормативно-правового середовища, що регулює участь громадян у місцевому самоврядуванні.

Виявлено проблему обґрунтування теоретичних засад та потребу розробки практичних рекомендацій щодо особливостей залучення громадян міста до участі у місцевому самоврядуванні.

Практичне значення результатів дослідження полягає у налагодженні взаємодії державних та місцевих інституцій з громадянами, що сприятиме успішному розвитку країни, гнучкості й швидкості розв'язання нагальних проблем громади, зокрема в практиці міста Івано-Франківськ.

Розроблено рекомендації зі створення міського додатка, який може бути реалізований в Івано-Франківську і спрямований на залучення жителів міста до активної участі у його розвитку.

Кваліфікаційна робота магістра містить 77 сторінок, 4 таблиці, 6 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань.

Ключові слова: громадяни міста, місцеве самоврядування, залучення, розвиток міста, участь у місцевому самоврядуванні, програми колективного фінансування.

ANNOTATION

Slutskyi Maksym Valeriiovych «Peculiarities of involvement of city citizens in local self-government»

It has been investigated of the theoretical foundations of the involvement of city citizens in local self-government; the practical aspects of the involvement of the city's citizens in local self-government were identified, an assessment of the development of local self-government in the city of Ivano-Frankivsk was carried out; forms of public participation in the local self-government of Ivano-Frankivsk were identified; the practice of involving the public in collective financing programs for the development of the city was clarified; proposals were submitted regarding the prospects of the city's development with the participation of citizens in the formation of local decisions.

It has been used the of scientific and methodological approaches, in particular, analytical and systematic methods were applied to detail the object of research and key aspects of the development of citizen participation; the method of generalization - to reveal the theoretical foundations of the mechanisms of public participation in local self-government; comparative method and method of systematization - for studying the normative and legal environment that regulates the participation of citizens in local self-government.

It was revealed the problem of substantiation of theoretical principles and the need to develop practical recommendations regarding the specifics of involving city citizens to participate in local self-government.

The practical results can be used of the research results lies in the well-established interaction of state and local institutions with citizens, which will contribute to the successful development of the country, the flexibility and speed of solving urgent community problems, in particular in the practice of the city of Ivano-Frankivsk.

It has been concluded recommendations that developed for the creation of a city application that can be implemented in Ivano-Frankivsk and is aimed at attracting city residents to active participation in its development.

The master's thesis contains 77 pages, 4 tables, 6 drawings, a list of used sources from 50 names.

Keywords: city citizens, local self-government, involvement, city development, participation in local self-government, collective financing programs.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ СКЛАДОВІ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН МІСТА ДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	8
1.1. Сутність та складові політики залучення громадян до місцевого самоврядування	8
1.2. Форми участі громадськості у місцевому самоврядуванні	15
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН МІСТА ДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	23
2.1. Оцінка розвитку місцевого самоврядування в місті Івано- Франківськ	23
2.2. Форми участі громадськості у місцевому самоврядуванні м. Івано- Франківськ	30
2.3. Практика залучення громадськості до програм колективного фінансування розвитку міста	42
Висновки до розділу 2.....	52
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА ЗА УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ РІШЕНЬ	53
Висновки до розділу 3	68
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ідесіс І. В. Статути територіальних громад українських міст: проблеми теорії та практики: монографія. Херсон: Гельветика. 2020. 233 с. URL: <https://oldiplus.ua/statuty-terytorialnyh-gromad-ukrayinskyh-mist-problemy-teoriyi-ta-praktyky/>
2. Бердістл Н., Хейлз Р. Досягнення Цілі сталого розвитку до 2030 року щодо сталих міст і громад. Emerald Publishing Limited. 2023. 195 с.
3. Гайдар М. Є. Принципи місцевого самоврядування в аспекті процесу об'єднання територіальних громад в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 4(29). №2. С. 8-13. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v4-2_2019/4.pdf
4. Голик Ю. Ю. Принцип підзвітності та відповідальності органів місцевого самоврядування у державах з континентальною моделлю місцевого самоврядування. *Передові відкриття сучасної науки: досвід, підходи та інновації*: Матеріали III Міжнародної науково-теоретичної конференції, 20 січня 2023 р., Амстердам. Нідерланди: Європейська наукова платформа. 2023. С. 91-93.
5. Шемшученко Ю. С. *Конституційно-правові проблеми місцевого самоврядування та децентралізації публічної влади в Україні*: монографія. Київ: Талком. 2021. 497 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%92%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9D\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%92%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9D$)
6. Макгоуен Л., Фіннемор Д. Словник Європейського Союзу. Routledge. 2024. 502 с. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/integration/slovnyk-peremovyn-provstup-do-yes/>
7. Майкл Х., Рамеш М., Перл А. Словник публічної політики. Видавництво Едварда Елгара. 2022. 320 с.

8. Кривокульська Н. Аналіз форм участі громадськості у місцевому самоврядуванні. *Економічний аналіз*. №30(4). 2020. С. 60-66. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1878/6565656937>
9. Зандер Х., Маккартні С. Ландшафтний підхід: від місцевих громад до територіальних систем. Прикладні дослідження та дизайн. 2022. 304 с.
10. Конституція України. № 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
11. Камардіна Ю. В. Реалізація принципів місцевого самоврядування в умовах муніципальної реформи в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. №3. С. 45-50. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2021/9.pdf 12.
12. Мінакова Є. В. Підзвітність та підконтрольність органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації влади. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №2. С.33-37. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/63843>
13. Кузьменко Н. М. Місцевий референдум: європейський досвід та перспективи впровадження в Україні. *Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри: матеріали Четвертої Міжнар. наук.-практ. конф.* Суми, 22 квіт. 2021 р. С. 22–25.
14. Мінакова Є., Наливайко І. Застосування медіації у вирішенні публічно-правових спорів за участю органів місцевого самоврядування. *KELM. Знання, освіта, право, менеджмент*. 2022. №3(47). С.223-227.
15. Голик Ю. Г. Принцип підзвітності та відповідальності органів місцевого самоврядування у державах з континентальною моделлю місцевого самоврядування. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»*. January 20. 2023. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/669/677>
16. Нойберт Д., Лаут Г. Місцеве самоврядування та різновиди державності: напруженість і співпраця (Внески до політичної науки). *Springer*. 2023. 58 с.
17. Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні. Постанова Верховної Ради України №3748-ХІІ, поточна редакція від 17.12.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3748-12#Text>

18. Молчанова Ю. Ю. Громадські слухання як колективна форма участі членів територіальної громади. *Право і суспільство*. 2018. №2(2). С. 23-28. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/810760>

19. Лукашевський Ю. О. Розвиток інструментів участі громадян у місцевому самоврядуванні (на прикладі м. Львова). Дис. ... докт. філософії. Національний університет «Львівська Політехніка». 2024. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/radaphd/27292/disertaciya-rozvitok-instrumentiv-uchasti-gromadyan-u-miscevomu-samovryaduvanni-lukashevskiy.pdf>

20. Івано-Франківськ. Офіційний сайт міста. URL: <https://www.mvk.if.ua/aboutcity> (дата звернення 01.11.2024)

21. Івано-Франківська міська рада. Офіційний сайт. URL: <https://mrada.if.ua/> (дата звернення 01.11.2024)

22. Про місцеве самоврядування. Закон України № 280/97-ВР, редакція від 30.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.11.2024)

23. Довідник громадського активіста. URL: http://dovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=52

24. Вебсайті електронних петицій Івано-Франківська. URL: <https://petition.mvk.if.ua/>

25. Єдина система місцевих петицій. URL: <https://petition.e-dem.ua/toretsk/Home/Instructions>

26. Місто своїми руками. Найкращі соціальні проекти України. URL: https://forum.o2.ua.ua/projects/173#google_vignette

27. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку. Про ОСББ і про досвід управління в житлово-будівельних кооперативах. URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/pro-osoblivosti-zdiysnennya-prava-vlasnosti-u-bagatokvartirnomu-budinku-pro-osbb-i-pro-dosvid-upravlinnya-v-zhitlovo-budivelnih-kooperativah/>

28. Xie N., Hamari Y. Does gamification affect brand engagement and equity? A study in online brand communities. *Journal of Business Research*. 2020. Vol. 109. P. 449-460.

29. Лукашевський Ю. О. Основні характеристики участі громадян у місцевому самоврядуванні. *Бізнес Інформ*. 2022. Вип. 2. С. 112–117. URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/uk/article/UJRN-0001334839>

30. Tuts M. Why e-participation systems do not work: The case of the Estonian system Osale.ee. *Governmental Information Bulletin*. 2019. Vol. 36. Issue 3. P. 546-559.

31. Tucker K. Digital data, platforms and the usual [antitrust] suspects: Network effects, switching costs, and fixed assets. *Review of Industrial Organisation*. 2019. Vol. 54. № 2. P. 683-694.

32. Warmelink H., Koivisto J., Mayer I., Vesa M., Hamari J. Gamification of production and logistics operations: Status quo and future directions. *Journal of Business Research*. 2020. Vol. 106. P. 331-340.

33. Deterding et al., 2011. *From Game Design Elements to Gamefulness: Defining Gamification*. URL: https://www.researchgate.net/publication/230854710_From_Game_Design_Elements_to_Gamefulness_Defining_Gamification

34. Kasurinen J., Knutas A. Publication trends in gamification: A systematic mapping study. *Computer Science Review*. 2018. Vol. 27. PP. 33-44.

35. Дія: Державні послуги онлайн. URL: <https://diia.gov.ua/>

36. Миргородська М. Концепція «Smart City» та цифрові технології забезпечення комфортного міського середовища. *Аспекти публічного управління*. 2023. №11(2). С. 88-95. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1002>

37. Кізляр О. Зарубіжний досвід впровадження концепції «Розумнемісто»: Кращі практики та досвід для України. *Věda a perspektivy*, 2023. № 1 (20).

38. Розумна трансформація міст: безпечніше та комфортніше. URL: <https://ti-ukraine.org/news/rozumna-transformatsiya-mist-bezpechnishe-ta-komfortnishe/>

39. Mimi Sheller, John Urry. The new mobilities paradigm. *Environment and Planning*. 2006. V. 38, p. 207-226. URL: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/122109/mod_resource/content/1/The%20new%20mobilities%20paradigm%20Sheller%20-%20Urry.pdf

40. Yigitcanlar T., Foth M., Kamruzzaman M. Towards Post-Antropocentric Cities: Reconceptualising smart cities to avoid urban ecocide. *Journal of Urban Technology*. 2019. Vol. 26. No. 2. pp. 147-152.

41. Розумний Амстердам: меблі з біопластику, екомонети, друге життя будинків та багаторазові упаковки для їжі. URL: <https://ecotech.news/ecology/134-rozumnij-amsterdam-mebli-z-bioplastiku-ekomoneti-druge-zhittya-budinkiv-ta-bagatorazovi-upakovki-dlya-jizhi.html>

42. Амстердам, Нідерланди. Проект «розумне місто». system+ smart house & smart city. URL: <https://dss-bi.com.ua/sitelab1/%D0%B0%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B0%D0%BC-%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%83%D0%BC%D0%BD/>

43. Майстренко О.В. Краудсорсинг: сутність, види, принципи та інструменти застосування. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск № 9. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/87.pdf

44. Kitios F., Kamariotou M. Beyond open data hackathons: Exploring the success of digital innovation. *Information*. 2019. Vol. 10. No. 7. PP. 235-245.

45. Prototyping Festival on Market Street in San Francisco. URL: <http://marketstreetprototyping.org/> (accessed 27.06.2024).

46. Mytko Antonina. Консультативна модель інформаційної демократії. *Facta Simonidis*, 201XX nr 1 (7). URL: <https://czaz.akademiazamojska.edu.pl/index.php/fs/article/download/209/238/249>

47. Стратегія розвитку Івано-Франківської області. URL: <https://www.if.gov.ua/strategiya-rozvitku-ivano-frankivskoyi-oblasti>

48. Залучення громадян для прозорого та інклюзивного відновлення громад в Україні. URL: <https://samoorg.com.ua/blog/2023/12/05/zaluchennya-gromadyan-dlya-prozorogo-ta-inklyuzyvnogo-vidnovlennya-gromad-v-ukrayini/>

49. Платформа громадської участі Спільно як платформа лояльності. URL: <https://spilno.org/article/platforma-hromadskoi-uchasti-spilno-yak-platforma-loyalnosti>

50. Podgórska-Rykała J. Дорадча демократія, публічна політика та місцеве самоврядування (державне управління та публічна політика). Рутледж. 2024. 220 с.